

ÇORUMLU

Çorum Halkevi Dil, Tarih ve
Edebiyat komitesi çıkarır

Yıl: 1

15 Temmuz 938

Sayı: 4

İÇİNDEKİLER

	Sahife
1 — Çorumda yeni ve eski sağlık durumu Bedri Bilginer	105
2 — Muzaffer Paşa camii menberi S. Köstekçioğlu	116
3 — Çorumda eski nişan âdetleri Ş. H. Koçak	117
4 — Çorumlu Maniler Eşref Ertekin	121
5 — Çorumun iklim hususiyetleri Halid Koçak	128
6 — Şerefeddin Mukbil ve mescidi ile kuranı Neşet Köseoğlu	133
7 — Yer adları Neşet Köseoğlu	136
8 — Bir aylık Çorum Halkevi çalışması	141
9 — Vesikalar 1004 tarihli sicilden derlenen ve Canfeda oğluna aid olan sicil kayıtları ve fermanlar	

ÇORUMLU

Çorum Halkevi Dil, Tarih ve
Edebiyat komitesi çıkarır

Yıl : 1

15 Temmuz 938

Sayı : 4

Çorumda Sıhhat Teşkilâtı

Bedri Bilginer

Aziz yurdumuzun her köşesinde olduğu gibi, Cümhuriyete kavuştuğumuz gündenbergi şüphesiz ki, Çorumda da sağlık bakımından çok önemli değişiklikler, kalkınmalar, genişlemeler olmuştur. Osmanlı imparatorluğu devirlerinde insan sayısı bu günden aşağı olmayan Çorum ülkesinde sıhhat teşkilâtının hemen hemen yok derecesinde noksan olduğunu tereddütsüz söyleyebiliriz. Bazen yalnız bir doktorla, bazen de yalnız bir eczacı ile sağlığı korumak istenen bu muhitin kazalarında da ne bir doktor, ne bir eczacı, ebe ve sıhhat memuru bulunmazdı.

Halk ozamanlar, her işinde olduğu gibi hastalık mevzuunda da ümit ve tesellisini ölümlerde, üfürükçülerde, ocaklarda aramak mecburiyetinde kalmıştı. Her yatıra tıbbın muhtelif şubelerinden birinin mütehassısı gözile bakılır, o suretle muracaatlarda bulanulurdu. Meselâ Bükse dede[*] ye, Hüseyinabaddaki bakıncağa, Dut dedeye, senelerce asabî ve hırçın hastaları ziyarete götürmüşler, Erzurum, Seydim dedelere, gözleri ağrıyanlar, Serpine her nevi romatizmalılar giderlermiş, vaktinde yürümiyen çocukları da cuma selâsından sonra Azap dedede sallarlarmış.

[*] Dede yatır demektir.

Bu fecaat uzun zamanlar yalnız Çorumda devam etmemiştir. Yakın mazide çok gezenlerimiz bilirler ve hatırlarlar ki, ülkemizin istisnasız hemen her tarafında aynı usuldeki tarzı tedaviler ve vaziyetler senelerce hüküm sürmüştür. Her birerleri muhitlerinden uzaklara ün salarak her nevi dertlere deva bulacakları zan edilen saçaklı, tokmaklı hocalar, papucu büyükler bir çok defalar çok feci sahnelere sebebiyet veren tedavi usullerile o devirlerin en münevver kitlelerini taşıyan beldelerin tâ göbeğinde âdeta meşru birer sanat icra ederlermiş gibi haris menfaatleri uğrunda serbestçe faaliyetlerde bulunurlardı.

Kötü başlar, idaresiz eller, idrâksizliklerinden, kudretsizliklerinden asil Türk milletinin bünyesini kemiren, idaresini zayıflatan bu düşük zümre ile mücadele etmemişlerdir, edememişlerdir. O devirlerde sıhhat yönünde ihtiyaçlar hiç göz önüne alınmıyor, halk derdini

anlatamıyacak hallere düşürülüyordu.

Nihayet uğurlu bir gün geldi çatdı, Atatürk güneşi semalarımızda yükseldi, bahtımız açılmıştı. Atamızın kuvvetli varlıkları üstümüzdeki kâbusu kaldırmıştı, canlandı, işaret edilen yollarda, ne kadar dik, ne kadar dikenli olursa olsun yorulmadan, bıkmadan usanmadan, korkmadan, atıldık, koştuk, cümhuriyete kavuştuk. E. İ. hamlede kara kuvvetleri kökünden koparıp attık. Üfürükçüler sahnelerinden çekildiler, tekkelere, türbelere kilitler vuruldu. Artık halkın varlığı, sıhhati korunuluyor, gürbüzleştirilmesi için tedbirler alınıyor, kanunlar yapılıyordu.

İşte yeni doğan büyük seadet devrinin başlangıcından itibaren Çorumda da pek ehemmiyetli sıhhat işleri başarılmış ve başarılmakta devam yolları temin edilmiştir. Bu kurulan sıhhat abidelerinin aşağıda sıralanan rakamları hakikatın çok bariz birer vesikasıdır.

Çorum Sıhhat Müdürlüğü ve kazalar hükümet tabipliği kadroları

1931 senesinden 1937 senesi nihayetine kadar

	Sıhhat Müdürü adet	Hükümet tabli adet	Ebe adet	Sıhhat me. adet	Kâtip adet	Hademe adet
Çorum	1	1	—	4	3	2
Osmancık	—	1	1	2	1	1
İskilip	—	1	1	2	1	1
Mecidözü	—	1	1	2	1	1
Alaca	—	1	1	2	1	1
Sungurlu	—	1	1	2	1	1

Her kazada birer dispanser vardır.

Çorum Sıhhat Müdürlüğü ve kazalar hükümet tabiplikleri bütçeleri

1931 den 1937 senesi nihayetine kadar

Senesi	Çorum Lira	Osmancık Lira	İskilip Lira	Mecidözü Lira	Alaca Lira	Sungurlu Lira	Tümü Lira
1931	6130	1940	2672	2464	1213	2625	17044
1932	3822	2025	2035	1614	1035	1963	12484
1933	5189	2118	2316	2140	2374	2312	16446
1934	4990	2183	2181	2166	2146	942	14608
1935	9081	1709	2134	2070	2100	—	17094
1936	10424	1100	2234	2072	2276	2025	2128
1937	8691	1709	2234	2072	2276	2025	19007
	48321	12784	15796	14598	13420	11892	116811

Çorum sıhhiye müdürlüğü neo salvarsen tedavisi

4852 Hastaya yapılan neo salsarsan mikdarı : 6 — Kilo 939 g.

Beher hastaya isabet eden mikdar 3 — Ğ. 88.

4852 Hastaya yapılan siyanur dömerkür mahlulü : 12 Kilo 900 Ğ.

Beher hastaya isabet eden mikdar 4, Ğ. 88.

4852 Hastaya yapılan bimojenol mikdarı 12 Kilo 90 Ğ.

Çorum Sıhhiye Müdürlüğü Kinin Sarfiyatı

Senesi	Hasta adedi	Kinin miktarı
1933	3790	29 K. 500 Ç.
1934	3357	14 K. 300 Ç.
1935	2478	22 K. 500 Ç.
1936	9498	51 K. 500 Ç.
1937	1732	34 K. 750 Ç.
	<u>20842</u>	<u>152 K. 64 Ç.</u>

Sıhhat dairesinde mükemmel bir sıhhat müzesi vardır.

Ayrıca memlekette serbest bir doktorla iki dişçi ve iki eczahane vardır.

Memleket Hastahanesi kadrosu

1932 senesinden 1938 senesi nihayetine kadar

Senesi	Dahiliye Adet	Hariciye Adet	Göz Adet	Rontgen Adet	Cildiye Adet	Diş tabibi Adet	Eczacı Adet
1932	1	1	1	1	—	—	1
1933	1	1	1	1	—	1	1
1934	1	1	1	—	—	1	1
1935	1	1	1	—	—	—	1
1936	1	1	1	—	—	—	1
1937	1	1	1	1	—	—	1
1938	1	1	1	1	1	—	1

DEVAMI

Senesi	İdare M. Adet	Hemşire Adet	Ambar M. Adet	Hasta Ba. Adet	Makinist Adet	Terzi Adet	Hademe Adet	Hoca Adet
1932	1	3	—	5	1	1	12	1
1933	1	3	1	5	1	1	12	1
1934	1	3	1	5	1	1	12	1
1935	1	3	1	5	1	1	12	1
1936	1	3	1	5	1	1	12	1
1937	1	3	1	7	1	1	12	1
1938	1	4	1	8	1	1	12	1

DEVAMI

Senesi	Aşçı ve yamağı Adet	Arabacı Adet	Çamaşırçı ve yamağı Adet	Bahçevan Adet	Berber Adet	Kapucu Adet
1932	2	—	1	—	—	1
1932	2	—	2	—	—	—
1933	2	—	2	—	—	—
1934	2	—	2	—	—	—
1935	2	—	2	—	—	—
1936	2	—	2	—	—	—
1937	2	—	2	1	—	—
1938	2	1	2	1	—	—

Memleket Hastahanesi Bütçesi

1932 Senesinden 1938 senesi nihayetine kadar

1932 Lira	1933 Lira	1934 Lira	1935 Lira	1936 Lira	1937 Lira	1938 Lira	Tümü Lira
30008	37570	25314	3038	3506	41209	39410	178018

Rontgen Faaliyetleri

1931 Senesinden 1938 senesi Haziran nihayetine kadar

Senesi	Muayene adedi	Alınan film adedi
1931	260	—
1932	1028	247
1933	258	47
1934	—	—
1935	—	—
1936	—	—
1937	658	312
1938	563	229
<u>Tümü</u>	<u>2767</u>	<u>835</u>

Memleket Hastahanesi inşaat masrafı

1925 Senesinden 1938 senesi nihayetine kadar

1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira
25901	15813	15394	5999	1912	2000	1931	25
1933	1934	1935	1936	1937	1938	Tümü	
Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira		
805	—	—	1927	22752	14000	109059	

Memleket Hastahanesi muayeneleri

1925 Senesinden 1938 Haziran nihayetine kadar

Senesi	Dahiliye Adet	Hariciye Adet	Göz Adet	Cildiye Adet	Tümü
1925	121	140	264	—	525
1926	421	215	326	—	962
1927	968	164	252	—	1384
1928	846	279	256	—	1381
1929	903	475	270	—	1648
1930	468	255	385	—	1108
1931	1158	405	765	—	2328
1932	1687	1432	682	—	3801
1933	1449	1345	1305	—	4099
1934	1756	2716	1309	—	5781
1935	1842	1944	1397	—	5193
1936	2884	3178	2351	—	8413
1937	3001	4085	2095	—	10181
1938	2511	1590	1903	905	6912
					53706

memleket hastahanesinde tedavi altına alınanlar

1922 Senesinden 1938 senesi Haziran nihayetine kadar

Senesi	Dahiliye Adet	Hariciye Adet	Göz Adet	Nisaiye Adet	Cildiye Adet	Tümü
1922	—	—	—	—	—	857
1923	—	—	—	—	—	865
1924	—	—	—	—	—	698
1925	—	—	—	—	—	905
1926	438	297	73	27	—	835
1927	355	294	80	31	—	760
1928	479	412	75	23	—	989
1929	425	391	87	1	—	904
1930	325	522	17	3	—	867
1931	395	456	21	1	—	873
1932	410	400	84	—	—	894
1933	621	518	69	—	—	1208
1934	485	394	83	—	—	961
1935	711	324	79	—	—	1114
1936	778	483	94	—	—	1355
1937	715	531	193	—	—	1539
1938	480	215	82	—	25	802
						16426

Hariciye ve göz ameliyatlari

1928 Senesinden 1938 senesi Haziran nihayetine kadar

	1928	1929	1930	1931	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Tümü
Hariciye	155	11	165	163	186	137	99	132	271	100	1419
Göz	—	—	—	52	123	108	64	90	94	41	572
											1991

Doğumevinin açılışından şimdiye kadar her senenin ayrı ayrı kadrosu

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Nisaiye Dr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Çocuk Dr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hemşire	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sitajyer	2	2	3	—	—	—	1	1	1
Ebe	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kâtip	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hasta Bakıcı	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Hademe	4	4	4	4	4	4	4	5	5
Aşçı	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Doğumevinin açılışından şimdiye kadar her senenin ayrı ayrı bütçesi

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Tümü
Lira	10664	15000	11424	11324	11620	11950	1106	11320	—	95008

Doğumevinin açılışından şimdiye kadar her senen ayrı ayrı yapılan muayene adedi

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Tümü
Kadın	119	663	579	656	872	985	1656	1689	979	8198
Çocuk	583	2083	1595	2246	2961	3110	4089	3884	1024	21577
										29775

Doğumevinin açılışından şimdiye kadar her senenin ayrı ayrı doğum ve ameliyatları

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Tümü
Doğum	1	35	67	88	109	163	170	152	161	946
Vilâdiye ameliyat adedi	3	19	15	13	22	50	93	91	87	395
Nisaiye ameliyat adedi	8	49	68	70	117	41	39	76	69	537

Doğumevinde tedavi altına alınanlar

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Tümü
Nisaiye	30	141	179	188	326	313	415	274	179	2045
Çocuk	—	2	7	10	45	49	30	41	27	211
										2256

Fuhuşla mücadele teşkilâtı

	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Tümü
	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira
Doktor	20	30	30	30	30	30	30	210
Kâtip	15	15	15	15	15	15	15	105
Hademe	10	10	10	10	10	10	10	70
								385

Sihhat mektebi kadrosu

	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	Adet	Adet	Adet	Adet	Adet	Adet	Adet
Mektep müdürü	1	1	1	1	1	1	1
Muallim	3	3	3	3	3	3	3
Kâtip	1	1	1	1	1	1	1
Hademe	10	10	10	10	10	10	10

Sihhat mektebi bütçesi

	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	Tümü
Lira	14000	14000	13250	14800	13000	13000	18300	100350

Mektep iki sınıflı ve elli mevcuttur.

1937 de 32 genç Sihhat sağlık memuru olarak çıkarılmıştır.

Belediye Sıhhiye Kadrosu

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Doktor	1	1	1	1	1	1	1	1
S. Memuru	1	1	1	1	1	1	1	1
Kabile	1	1	1	1	1	1	1	1
Baytar	1	1	1	1	1	1	1	1

DE V A M I

	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Doktor	1	1	1	1	1	1	1	1
S. Memuru	1	1	1	1	1	1	1	1
Kabile	1	1	1	1	1	1	1	1
Baytar	1	1	1	1	1	1	1	1

Belediye sıhhat bütçesi

1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	Tümü
Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira
492	1028	1344	1740	1284	1280	1280	2804	2804	2804	16860

DE V A M I

1933	1934	1935	1936	1937	1938	Tümü
Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira
2804	3104	2148	2988	2940	—	13984
						16860
						30844

Belediye hasta muayeneleri

	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	Tümü
	Adet	Adet	Adet	Adet	Adet	Adet	Adet	Adet	Adet
Hasta ade.	379	415	667	1097	896	2081	3587	894	10012

DE V A M I

1933	1934	1935	1936	1937	Tümü
846	2243	158	124	120	3491
					10012
					13603

Belediye su tesisatı hakkında malumat

İnşaat 1926 da başlamış, 1935 de bitmiştir.

Su tesisatının umumî inşaat masrafı 106.670 liradır.

Şehir içinde 116 çeşme vardır.

Şehir içinde 50 yangın musluğu vardır.

Su deposu 540 tonluktur.

80 Abone kayıtlıdır.

Suyun menbaverimi saniyede 11,2 litredir.

Günde nüfus başına isabet eden su miktarı 48 litredir.
Umum tesisatının şehirdeki tülü 12848 metredir.

Mürsel suyunun rapor suretidir

S U R E T

Mikyası ma derecesi	:	17
Klor sodyum	:	Litrede ,/175
Karbunietikalsiyum	:	,/1133 sani karbuniet kalsiyum halinde mahlûdür.
Kibritiyetikalsiyum	:	,/8840
Umum mürekkebatı külliye	:	,/1973
Nitrat mürekkebatı	:	,/022
Amonyak »	:	Yoktur
Nitrit »	:	»
Mevadı uzviye	:	Su cam kapaklı şişede gönderilmediğinden yapılmamıştır.

Manzara ve evsafı kabili şurb sularındır.

Belediye elektrik tesisatı

Elektrik umum tesis ve inşaat masrafı 56,118 liradır.

Şehir dahilindeki şebekenin tülü 15 kilometredir.

442 Abone kayıtlıdır.

Muzaffer Paşa camii menberi

(Bay Neşet Köseoğluna)

Süleyman Köstekçiöğlü

«Çorumlu» dergisinin üçüncü sayısında çıkan ve Muzaffer paşa camii ve menberi hakkında olan kıymetli yazınızı okuyunca bu cami menberine aid duyduklarımı yazmağı münasip gördüm.

İki üç sene evvel Çoruma gelmiş bulunan ve sonra tesadüfen Tokatdaki eski eserleri tedkik ederlerken orada da görüşülmüş olan Maarif vekâleti mimarlarından eski eserler mütehassısı Bay Macidin Çorumdaki Muzaffer paşa camii menberine aid tedkikleri neticesini kendilerinden şöyle işittim :

“Muzaffer paşa camii menberi Türkiyede eşine tesadüf edilemeyen biricik kalmış Türk eserlerindedir, kıymeti çok yüksektir,,

Daha evvel de menberin yazıları üzerinde çok incelemeler yapan maraklı birisinin vuku bulan izahlarına göre bu menberin bir tarafında 700 hicrî tarihinde yapıldığını gösterir bir yazı bulunduğunu öğrenmiştim.

Bunlar biraz daha incelenirse menberin eskiliği ve kıymeti hakkında fazlaca malûmat elde edileceğini saygılarımla hatırlatırım.

Çorumda eski nişan âdetleri

Ş. H. Koçak

Hocalar salona girdikleri sırada şu ilâhiyi yüksek ses ve makamla söylerler.

Firdevs atlı uçağını
Pes yarattı ol ilâh
Cümleden alâ ve enver
Yoktur ana inbisat

Kerpicin birin altun
Birini etti gümüş
Balçağın miski anberden
Yoktur ana inbisat

Bu ilâhilerle ortaya getirilen kız kayın ananın önünde diz çöker. Kayın ananın veya ihtiyar ve seçkin bir kadının kucağındaki mücevherat kutusundan altun yüzüğü hoca kadın çıkararak okuyucuya verir. Okuyucu :

— Güveyi beyden bir altun yüzük. diye bağırır ve yüzüğü hocaya iade eder, hoca dualar ederek kızın parmağına takar.

Yüzük takıldıktan sonra “güveği beyden bir elmas gerdanlık kayın atadan beş beşibirlik, kayın anadan bir altun saat, görümce-

den şu ... eltiden bu , , , vesaire diyerek evvelce kararlaştırılmış olan mücevherat kıza orada takılır.

Bundan sonra oğlan evinin misafirlerinin getirmiş olduğu saçığı da okuyucu kadın bağırarak her kese duyurur. Gelen saçılar ziyet altunları, mecidiye ve sair paralardır. Bunlar toplanarak oğlan anası tarafından kız anasına teslim edilir.

Bu işte bittikten sonra kız ayağa kalkarken hocalar şu ilâhiyi okurlar.

O ise dostu
Hakkı görmektir kastı
Melekler kadem bastı
Şerbetin mübarek olsun

Hep mü'minler geldiler
Saf saf olup durdular
Birbir hisse aldılar
Şerbetin mübarek olsun

Bu bir sırdır bilinmez
Cahiller bunu bilmez
Görmiye doyum olmaz
Şerbetin mübarek olsun

Nurdan yansın çırağın
İğr lensin burağın
Cennet olsun durağın
Şenliğin mübarek olsun
Derviş aşkından tadalım
Bir niyazdır edelim
İzin verin gidelim
Şerbetin mübarek olsun

Hocalar bu ilâhiyi söylerken kız ayağa kalkar. Kayın ananın ve diğer büyüklerle hocaların ellerini öper ve kendisine ayrılan bir köşeye elleri göğsü üzerinde dikilir. Kız tarafından bir kaç gelin ortaya altına sırmalı peşkirler serilmiş, üstü al ve mor kurdelelerle süslenmiş içi al renk şerbet dolu bir sürahi ve bardaklar konmuş ve üzeri al mor kıvraklarla örtülü bir tepsi getirilir. Hocalar ilâhiyi bitirince dua ederler, şerbetler dağılmağa başlanır. Ortadaki sürahi güveğiye gönderilmek üzere kaçıdırılır. Bu tepsiyi getirene kain valide münasip bir hediye verir. Şerbete gerek kız ve gerekse oğlan evince çağrılan bütün müsafirler "ahiretteki amel terazilerinin hayır ve sevap kefesine konmak üzere,, tepsiye hoca parası atarlar. Toplanan bu paralar hocalar arasında taksim edilir.

Bundan sonra şerbet merasimi bitmiştir. Defçiler ve elekçiler

çalar ve oynarlar. Akşama kadar eğlence devam eder. Yemeğe kalacak "ağır müsafirler,, seçilerek diğerleri hayırlı düğün görmek temennileriyle dağılırlar.

Akşam yemeğinden sonra muhtelif oyun ve eğlenceler yapılarak gece yarısı dağılır.

Bir kaç gün sonra şerbet içilmeden evvel oğlan evinden baklava gelen tepsiye kız tarafı şekerleme (kurabiye) yapar.

Oğlan evince gelen tepside bir katlı baklava bulunurken kız evi iki tepsi şekerleme yaparak birbirini üzerine katlayarak iki sıra gönderir. Bundan "kızımızın nasibini de size gönderiyoruz manasının oğlan evince anlaşılması murat edilir.

Şekerleme ile birlikte oğlan evinin yaptığına karşılık kızıve de nişanlı erkeğe altın halkasını ve kayın ata, kayın ana, görümce, ilti ve daha sair çok yakın akrabalarında dahi birer kat iç çamaşırı gönderir. Buna (kadem) adı verilir. Kızıveinden yollanan nişan yüzüğü şimdiki alyanslar gibi tarih ve ad taşımaz. Düz bir halkadır.

Nişanlanan kızlar (tevküllü) tabirile yadedilirler.

Nişanlı durulan zaman içinde kızevine ramazanlarda oğlanevinden bir tepsi has baklava gelir,

Bayram araya girerse : kıza bir takım urba, çerez, kına ve kızın harçlığı mahiyetinde para, pirinç ve et gönderilir.

Kurban bayramında yine aynı şeylerle birlikte kına ve telli, pulu al renge boyanmış, kınalanmış, boynuna beşibirlikler, alınına nararlık boncukları takılmış, al mor kıvraklara sarılmış kurbanlık koç gönderilir. Bunlar geldikten sonra oğlanevinden bir sofralık müsafir gelir. Kızıve yemek ziyafeti verir. Bu ziyafette yemek yenmeden önce orta yere bir mendil serilir. Davetliler hal ve vakitlerine göre bu mendile para korlar. Bu para kızanasına teslim edilir.

Nişanlılık zamanı kiraz, kaysı vaktine rastlarsa bir yük bu meyvelerden kızevine yollar.

Araya ruzihızır girerse : kuzu zamanı pirincile birlikte bir kuzu gönderilir. Kayın valide bir takım elbise ile kızevine gelir. Gelinini ruzihızır eğlencelerine götürür.

Arada vaki olacak akraba düğünlerinde, şerbetlerinde kayın valide yine bir takım elbise ile

gelerek gelinini düğüne götürür. Ve düğünü yapılan gelinle birlikte ayakta bekletir. Buna (gelin kaldırma) tabir edilir. Kayın valide gelini namına çalgıcılara bahşişler verir. Ve orada bulunan müsafirlere çerezler dağıttırır.

Nişanlılık zamanı bağ bozumuna rastlarsa kayın valide bir yük üzüm göndererek (küre başına) kızevini davet eder. Onlarda ya bir kaz veya culuk (hindi) veya bir yan (koyunun yarısı) et gönderirler ve akşamına gelin hariç olmak üzere samimî bir âile ile giderler, eğlenirler. Nişanlı kız oğlanevi tarafından herhangi bir davet olmadan onların akraba ve taallûkatına aid düğün, nişan, mevlüd gibi toplantılara götürülemez. Vaktaki oğlan anası (gelin kaldıraçağım) derse annesile birlikte gidebilir. Habersiz olarak hamamda oğlan tarafına kıztarafından nişanlı da dahil oiduğu halde rast gelirlerse oğlan anası kız tarafında bulunan kimselerin hamam paralarını vermeğe, onları yıkatmağa ve gelinine kına getirtmeğe, zamanına göre yazsa pancarlı (ıspanaklı, kıymalı, yağlı ekmek) kebab, kavun, karpuz, üzüm gibi yiyecekler ikramına mecbur adedilirler.

Nişan yapıldıktan sonra her hangi bir taraftan vaki olacak ayrılıkta kendilerine gönderiimiş ve verilmiş olan bilûmum mücevherat ve eşyalar aynen oğlanevine iade edilir. Bazı vakalarda gönderilen eşyaların geri verilmeyüp inkâr edildiği de görülmüştür.

Dul kadınları alan erkek ve dul erkeğe varan kız bekâr olur-

sa yine aynı merasimle şerbet içilir.

İki dulun evlenmesine nişan yapılmaz.

Şerbetler yas ayı olan muharremde ve sefer, aylarında içilmez. Bu aylarda içilen şerbetler uğurlu olmaz diye bilinmektedir.

S O N

Çorumlu Maniler

Eşref Ertekin

162

Bu gün ayın on beşi
Yandı ciğerim başı
Ne yarden haber geldi
Ne dindi gözüm yaşı

163

Bu gün hava puserik [1]
Başında durmaz sarık
Yavrurum bir şeftali ver
Belki yolda susarık [2]

164

Bu gün bana noluyor
Elimde gül soluyor
Dayanacak dert değil
Mevlâm sabır veriyor

165

Bu gün üç gündür yarım
Halım müşküldür yarım
Başımda beynim kaynar
Senin aşkıdır yarım

166

Bu gün bayram günleri
Arşa çıkar ünleri
Ömürden mi sayarım
Yarsız [3] geçen günleri

[1] Hava yüzünde pus olmak.

[2] Susamaktan sutarız demektir.

[3] Yar ; Çorumda sevgili manasına.

167

Bu gün ayın on dördü
Kız saçını kim ördü
Ördü ise yar ördü
İsbat getir kim gördü

168

Bu gün ayın otuzu
Başındadır fitozu [4]
Dünyada yar sevmiyen
Ahrette yer topuzu

169

Bu dert beni ağlatır
Yarama duz bağlatır
Benden ayrı düşüşün
Ciğerimi dağlatır

170

Bu beni arif etti
İnletti zayıf etti
Bu dert böyle giderse
Başacak hayıf [5] etti

171

Bu dünya bir merdiven
İnem gidem derdinen [6]
Ne kötüye yoldaş ol
Ne konuş namerdinen [6]

[4] Fitoz ; Bir nevi baş tuvaleti.

[5] Hayıf yazık etti demektir.

[6] Dert ile, namert ile demektir.

172

Bu gönümüz yareli
Yar elinden yareli
Gayri elden onulmaz
Olmayınca yar eli

173

Boyun uzun el yetmez
Sevdan serimden gitmez
Bu gözler seni gördü
Gayrisin kabul etmez

174

Bu dert beni alıyor
Can evim oyuluyor
Aşk bende keder bende
Yavrum sana noluyor

175

Bu dert beni meledir
Yarama duz [7] eletir
Dert bende keder bende
Seninki velveledir

176

Bu gamler dağı gamler
Öldürür sağı gamler [8]
Buna adam dayanmazı
Eridir dağı gamler

177

Bu keklik usta keklik
Kanadı deste keklik
Çıkmış kaya üstüne
Çağırır dosta keklik

[7] Tuz.

[8] Sağı yani diri olanı öldürür.

178

Bunda meclis kuruldu
Elde bade duruldu
İç efendim badeni
Dutan barmak yoruldu

179

Bürüncek büründürür
Cımbışlı göründürür
Aşk âdemi öldürmez
Kır bayır süründürür

180

Bir sen söyle bir de ben
Şeker ezdim dilde ben
Senden evvel ölürsem
Nasıl yatam sinde ben

181

Bir taş attım dereye
Kız geldi pencereye
Kız Allahı seversem
Beni al içeriye

182

Bir su içtim harmandan [9]
Dolanda gel ormandan
Bu nasıl sevda imiş
Beni kesti dermandan

183

Bir taş attım denize
Dalgası vurdu yüze
Selâm söylen Tiflise
Kızını versin bize

[9] Bildiğimiz buğday, arpa sürülen harman yeri.

184

Bir su içtim destiden
Ale gözü mesteden
Mısıra sultan olsun
Seni bana dost eden

185

Bir topum var sırmalı
Atup yare vurmali
Bir ikrarın üstüne
Ölenecek durmalı

186

Bir taş attım divara
Gelin indi pınara
Kömür gözün sevdiğim
Hanı bana çıgara

187

Bir dalda iki ceviz
Aramız derya deniz
Yari gördüğüm yerde
Ne bed [10] kalır ne beniz

188

Birinden
Geçti gönüm birinden
Avcular ceran için [11]
Daim çıkmaz bir inden

Cihandan ahım aldım
Alamadım birinden

[10] Çehre rengi.

[11] Ceylan, Ceyran, geyik nevinden çok koşan bir hayvan.

189

Bir kuş geldi sarinden [12]
Selâm geldi yarimden
Kanadın yere vurdu
Benim ahizarimden

190

Bir dalda iki kiraz
Biri al biri biyaz
İlâhi kadir mevlâm
Güzeli güzele yaz

191

Bir dalda beş on elma
Birin al birin alma
İlâhi kadir mevlam
Canım al eşim alma

192

Baba ben dervişmiyim
Abalar geymişmiyim
Yarım bırakmış gitmiş
Ben burda kalmışmiyim

193

Başında poşusuna
Otursam karşısına
Adam âşıkmi olur
Kapı bir komşusuna

194

Başında peştembalı [13]
Severim kıştan beri
Sevgi nisbete düştü
Ayrılamam şimden geri

[12] Çorumun şimalinde, kızılırmak civarında bir köy adı.

[13] Peştümal, Zuta,

195

Yayılan
Zülmüdür telmidir
Ak gerdana yayılan
Çıkma yarım kapuya
Ya kurd kapar ya yılan

196

Balıkta pul kalmadı
Denizde kum kalmadı
Gel sarılalım yatalım
Şamdanda mum kalmadı

197

Bacalar tütmez oldu
Bülbüller ötmez oldu
Ezel kendi gelen yar
Ahıma yetmez oldu

198

Başı peçeli yarım
Yol ver geçeyim yarım
Memeler filcan olmuş
Doldur içeyim yarım

199

Başına al bağlama
Benim için ağlama
Ellere gönül verip
Beni dilden eğleme

200

Baş aşağı giden yar
Yüzün eğri neden yar
Ezel böyle değildin
Seni bir öğreden var

201

Başında yeşil cenber [14]
Kokusu miski amber
Benim muradımı ver
Yâ hazreti peygamber

202

Baca baca gezerim
Ben yarimi sezerim
Girince yar koynuma
Uçkurunu çezerim

203

Başı alemli bülbül
Kaşı kalemlî bülbül
Sen orada figan et
Yürek veremli bülbül

204

Bağa vardım budanmış
Bülbül güle dadanmış
Yari benim zan ettim
Yare iller dadanmış

205

Bağlarda lâle sarhoş
Elinde bade sarhoş
İçelim mest olalım
Gidelim yare sarhoş

206

Bağa vardım üzüm
Çıbık değdi gözüm
Maşallah yazdırayım
Kaşın ile gözüm

[14] Çorumda hususî iplik veya ipek-
ten yapılp başa örtülen bir nevi yemeni
gibi örtü.

207

Bağa vardım yaprağa
Dünya haram hep bana
Nazlı yar gelmeyince
Koyman beni toprağa

208

Bahçalarda gülüm var
Boyun boyuma uyar
Geçme bizim kapudan
İl ariftir tez duyar

209

Bahçalarda bal kabak
Açılır tabak tabak
Beni beğenmiyordun
Sevdiğin cudama bak

210

Bahçalarda mum direk
Suyu nerden indirek
Bir münasip adam yok
Yare selâm göndirek

211

Bahçada barsız [15] adam
Hayvada narsız adam
Kalaysız kaba benzer
Dünyada yarsız adam

212

Bahçalarda filbari [16]
Söyle hey ilin yari
Sen bana yar olmazsın
Yüzüme gülme bari

213

Bahçalarda filbari
Rüyada gördüm yari
Uyandımki düş imiş
Ağladım zari zari

[15] Yemişsiz

[16] Nilofer gibi bir nevi çiçek.

214

Bahçada barın [17] aldım
Hayvada narın aldım
Yüzüne güle güle
Elinden yarın aldım

215

Bahçalarda tek lâle
Meylim düştü pek yare
Boğazım bağlı zencir
Elim erse tek yare

216

Bahça barın sevdiğim
Hayva narın sevdiğim
Bir gülünün ucundan
Cümle varın sevdiğim

217

Bahçanızda gül varımı
Gül dibinde yol varımı
Bu gece size varsam
Döşeginde yer varımı

218

Bahçamızda gülde var
Gül dibinde yolda var
Hoş geldin safa geldin
Can evimde yerde var

219

Bahçalarda baldıran
Gül benzimi solduran
Benim gibi varmola
Yarın elden aldıran

220

Bahçada kuzu gördüm
Tüyün kırmızı gördüm
Şeftali pınarında
Sevdiğim kızı gördüm

[17] Yemiş manasındadır.

221

Bahçaya kuzu girdi
Araya muzı girdi
Anasını ararken
Elime kızı girdi

222

Bahçalarda enginar
Enginarın dengi var
Ben yarimi bilirim
Sol yüzünde beni var

223

Bahçalarda ıtırşah
Boyu uzun kendi şah
İki gönül bir olsa
Ayıramaz padişah

224

Bahça bar [18] için ağlar
Hayva nar için ağlar
Dün anadan doğanlar
Bu gün yar için ağlar

225

Bahçalarda tecir [19] var
Yüreğimde acır var
Sabret yüreğim sabret
Sabırda çok ecir var

226

Bahçalarda geylânı
Getür haldan bileni
Munafıklar oturur
Fülân sevmiş fülâni

[18] Yemiş.

[19] Tacirin hafifi,

227

Bahça pezik [20] değilmi
Ciğer ezik değilmi
Yarimi iller almış
Bana yazık değilmi

228

Bahçalarda ısırgan
Kâvurmusun müslüman
Eğil bir yol öpeyim
Vallah billâh ısırmam

229

Bahçalarda al boya
Sevmedim doya doya
Her sabah karşıma çık
Bakayım doya doya

230

Bahçalarda tetiri
Hiçmi sayman hatırı
Dostumla düşman oldum
Yarim senden ötürü

231

Bahçalarda bal erik
Bal dudaktan emerik
Biz o cinsten değiliz
Ölenedek severik

232

Bahçalardan geçiyor
Bir kuş olmuş uçuyor
Beni kendine yaktı
Şimdi benden kaçıyor

[20] Çorunda pancara pezi derler.

233

Bahçalarda madenüz
Döşelidir odamız
Gelirse güzel gelsin
Çirkin almaz mademiz

234

Bahçalarda gezemem
Dividim yok yazamam
Billâhi yeminliyim
Yeminimi bozamam

235

Bahçalarda pezolur
Gül açılır yaz olur
Ben yare gülüm demem
Gülün ömrü az olur

236

Bahçalarda tomatis
Andan olur salâta
Eğer kızın vermezse
Turşu vursun kelâta

241

Bülbül bir küçük kuştur
Ötüşü gayet hoştur
Kınamayın bülbülü
Âşıklık müşkül iştir

237

Bahçalarda yüzerlik
Başında biyaz terlik
Ne böyle sevda gördüm
Ne böyle intizarlık

238

Bülbülün melediği
Ah edüp inlediği
Yine aklıma düştü
Gönümün dilediği

239

Bülbüller düğün eder
Bilmem hangi gün eder
Yar yare kavuşunca
Düğünü o gün eder

240

Bülbül cüce çıkarır
Bilmem nice çıkarır
Şu benim ahüzarım
Seni uca [21] çıkarır

[21] Burada uç nihayetmanasıdır.

Ziraat Bakımından Çorum :

İklim Hususiyetleri

Halid Kocak

— Geçen sayıdan devam —

YAĞIŞ

İklim faktörlerinin ikincisi yağış bakımından Çorumun nasibi azdır. Bu yönden Çoruma doğrudan doğruya kuru iklim adı verilebilir.

Çoruma düşen yıllık yağış hakkında bir fikir edinebilmek için dokuz yıllık yağış miktarları aşağıya konmuştur.

Yıllar	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Düşen yağış	305	377	373	400	400	311	334	362	381

Bu vaziyete göre dokuz yıllık ortalama alınırsa yıllık yağış miktarının (360,33 M. M.) olduğu görülür.

Yağışın ekim mevsimlerinde azlığı ve çokluğunda bilhassa Çorum tarla ziraatında büyük tesirleri vardır. Sonbahar yağışlarının azlığı ekimin azlığı, ilkbahar ekiminin (hava müsaid giderse) çokluğunu, ekim sahasının genişlik veya darlığını doğurur. İlkbahar yağışının azlık veya çokluğunda bilhassa tarla ve bahçe ziraatlarının istihsalı üzerinde tesirleri pek fazladır.

Çorumun tarla ziraati yağışın mevsimine göre azlık veya çokluğu ile değişir. Bunun içindir ki yılın muhtelif aylarında düşen yağışın büyük bir kıymeti vardır. Aşağıya konan yedi yıllık ortalamalar bu husus hakkında bir fikir verebilmektedir.

Yedi yıllık ortalama

(M. M.)	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yekûn
	18	39	36	44	57	54	11	6	18	14	29	52	378

Yağış vaziyetini daha iyi olarak mevsimlerdeki düşen miktar anlatacağından bu yedi yıl ortalamalarının mevsimlere göre birleşmiş miktarlar aşağıya konmuştur :

Kış	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Yıllık ortalama
109	137	71	61	378

Bu rakamların verdiği sonuca göre Çorumda en yağışlı mevsim ilkbahardır.

Bilhassa çiftçiler arasında Nisan ayı içinde (kırk ikindi) yağmurları denilen ve ekseriya kırk gün düşen yağmurların ilkbaharın en yağışlı günlerini teşkil eder. Bu yağmurlar cennbu garbî istikametinden gelirler. Çiftçiler bu yağmur bulutlarına (koparan) adını vermektedirler. Nisan yağışsız gittiği takdirde çiftçiler (Mayıs gibi denizimiz var) diye bu aydaki bol yağışa işaret ederler.

Çorumda yağışın ilkbahar aylarında da kararsızlığını çiftçinin şu sözleri çok açık anlatmaktadır :

“Marta sıçan siğmese, Nisanda yağsa dinmese, Mayista kâh yağsa kâh yağmasa, ekeneğim saz, kuzularım yoz olur,,

Diyen çiftçinin yağmurun istediği şekilde düşmesinden doğacak iyilik ümitleri hakikaten buradaki tarla ziraatının mühim bir derdini teşkil eder.

İlkbahar ve kısmende Hazirandaki yağıştan sonra birden

bire kurak aylar başlar ve Birinci teşrin sonlarına kadar devam eder.

Çoruma düşen yağışın çokluğunu yağmur teşkil eder. Ekseriya sağanak halinde düşen bu yağmurlar bazı yıllar fayda yerine zararı da mucip olur. Bilhassa Mayıs içinde düşen fazla yağmurlar hububatta yatma hadisesini ve kıracık hastalığını doğurur. Sellerin en çok tahribatı bu aylarda görülür.

Kar

Kar bazı kısımlara pek az düşer. Bilhassa Osmancık ve Kızırmak kıyılarında yağar yağmaz hemen erir. Dağlık bölgelerde 3 — 5 ay karla örtülü bir vaziyette kalır.

Don

Karın az düşmesi bir çok yıllar toprağın bütün kış donmuş bir halde kalmasını mucip olur. Böyle kar yağmayan yıllarda Çorumun tarla ziraatına don yaralar açar. Bilhassa kışlık hububatın ilkbaharda yeniden ekilmesini mecbur kılacak derecelerde tahribatı görülür.

Donlar Birinci teşrinde başlayarak Nisana kadar devam eder. Bu aylar içinde donlu günler ekseriyeti teşkil eder. Muhtelif yılların donlu günleri aşağıya konmuştur.

Yıllar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yekûn
1933	28	15	22	16	—	—	—	—	—	3	4	19	107
1934	28	26	11	1	—	—	—	—	—	—	6	16	88
1935	31	19	—	2	3	—	—	—	—	—	10	10	75

Dolu

Ekseriya Mayıs ve Haziranda düşer. Fındık cesametinde olanları pek çoktur. Dolunun bağlara, meyvelere, ekeneğe zararları çok görülmektedir.

Yıldırım

Mayıs ve Haziranda görülür.

Rüzgârlar

Çorumun bulunmuşu mevki burada her nevi hava cereyanlarının tesirile her yönden rüzgârlara maruz kalmasını doğurmaktadır isede en çok eseni yaz günleri şimali şarki, kışında cenup rüzgârlarıdır.

Anadolunun kuruluşu itibarile Sibirya ve Balkanlarda teşekkül eden en yüksek tazyik merkezinden İskenderun ve Basra körfezlerindeki en az tazyik merkezlerine doğru akın eden hava cereyanı Anadolunun yüksek dağ yamaçlarına çarparak parçalanmakta ve bunun mühim bir kısmı da or-

ta anadoluya sarmakta olduğu görülür. Parçalanmış bu hava cereyanının mühim bir kısmının Çorum daimî bir uğrak yeridir. Yaz günleri öğleden sonra başlayan bu rüzgâr ortalığa bir serinlik vermekle beraber gündüz ve gece suhnetleri üzerinde de müessir olmaktadır.

Kışın bu rüzgârlar cenup istikametinde ve oldukça kuru ve şiddetli eserler.

Umumiyetle Çorumda şimali şarki ve cenup rüzgârları hâkimdir.

Buraya kadar yapılan incelemelerden bir sonuç elde etmek istenirse Çorumun kurak bir iklim taşıdığı meydana çıkar. Çorumu temamilen kuraklıktan kurtaran ilkbahar yağışıdır. Yazları kurak, kışları soğuk, ilkbaharı kısa, bazı yıllar sonbaharı uzun, ekseriyetle kısa olarak geçer. Kış ve yaz yılın en uzun mevsimleridir.

Çorumun bu iklim vaziyetile Osmancık, Mecidözü ve İskilibi

bir tutmamak lâzımdır. Çorum ilkbaharın soğuk günlerini soba başında geçirirken Osmancıkta Şubatta ilkbaharın lâtif ve tatlı günleri başlamıştır. Mecidözü Osmancığa nazaran 10 — 15 gün farkeder. İskilibi biraz daha sonra ilkbahara kavuşur.

Çorumun Kızıl ve Yeşilirmak kıyıları da ayrı iklim tipleri taşır.

Çorumun teşekkülâtındaki tabii şartların değişikliği başka başka evsafı haiz iç iklimlerin husulünü mucip olmuştur. İhtiva ettiği sahanın dalgalı olmasının iklim üzerinde tesir yapmakta olduğu görülür ki Çorumu yetiştirdiği nebat çeşitlerine göre orta sıcak (mütedil) sıcak ve orta soğuk olmak üzere üç kısma ayırmak kabildir.

Orta sıcak bölgeyi yaylalar teşkil eder. Bu kısma giren yerler 700 — 950 metre yüksekliktedir. En fazla sıcak Temmuz ortalarından Ağustos sonlarına kadar devam eder süresizdir. En soğuk günler Kânunlarda görülür.

Sıcak bölge ; Osmancık, Hamamözü ve Kızılırmak kıyıları ile Yeşilirmak hizasınının bir kısmını teşkil eder. Buralarda Mayistan itibaren sıcaklar şiddetlenir ve sürekli olarak Eylül sonuna kadar

devam eder. Kış pek soğuk yapmaz. Sıcaklık sıfırdan aşağı düşmez. Bu kısımlerde kar çok az düşer ve hemen erir. Bu mıntakaya dahil kısımlerin denizden yüksekliği 350 — 550 arasındadır.

Orta soğuk kısım ; dağ bölgesidir. Bu nölgeye giren alanın denizden yüksekliği 959 — 1300 dür. Buralar diğer iki mıntakaya göre en soğuk yerlerdir.

Buralarda en hâkim mevsim kıştır. Kar ancak Nisanda kalkar. Orta sıcak yerlerin ekeneğile buranındaki arasında bir ay olgunlaşma, erme farkı vardır.

Bu üç mıntakaya giren kısımler deniz seviyelerinden olan yüksekliklerden de anlaşılacağı veçhile Çorumun toprak parçalarının kırılmış şekillerini meydana koymaktadır.

İkinci ve üçüncü zaman hadisatının bir çok safhaları Çorumun kapladığı araziye dalgalı bir hale getirmiş olduğundan toprak parçaları yaylalar, vadiler ve ovalar halinde teşekkül etmiştir. Çorumun iklim şartlarını değiştiren de bu vaziyettir. Deniz seviyesinden 300 — 1400 metre arasındaki muhtelif yüksekliklere çıkan bu toprak parçaları Çorum ziraatının yapıldığı yerlerdir.

Halk arasında yaylalara ova, vadilere boğaz denmektedir. Ovalar tarla, boğazlar bahçe ziraatına ayrılmış gibidir.

Bundan dolayıdır ki bu ovaların umgmî evsaflarının bilinmesi Çorum tarla ziraatının ve iklim şartlarıyla toprak teşekkülâfının karakterlerini meydana koyması itibarile lüzumludur.

Taybı kırı ovası :

Çorum merkezine 50 — 60, İskilip ve Sungurluya 30 kilometre uzaklıktadır. 12 x 12 = 144 kilometre murabbaı genişliğindedir. Denizden yüksekliği 550 — 560 metredir. Sungurlunun tuğlu, Sağpazar, Çayan köyleri arazisini teşkil eder.

Topraşı boz renkte, kumlu killidir. Orta derecede işlenebilir. Derindir. Çorumdaki diğer yaylaların en verimlisidir. Buğday verimi bire 18 — 20 olmakla ünlüdür.

İrmak ovası :

Çorum merkezine 40 kilometredir. Kızılırmağın garp ve şarkına, Çorumun garbine düşer. 30 x 20 = 600 kiometre murabbaı ye-

ri kaplar. Denizden yüksekliği 500 — 550 metredir.

Saray ovası :

İskilip arazisi içindedir. 70 kilometre murabbaı genişliktedir. Toprağın ekseri kısmı Kızılırmağın teressübatından irari geldiğinden bazı kısımleri boz, bir çok yerleri sarıya çalar renktedir. Killi kumlu, kumlu killi ve derindir. Bazı kısımleri tuzludur. Tuzlalar bu ovada kurulmuştur. Bu ovalarda pamuk yetiştirilmektedir.

Dedesli ovası :

İskilibin dere köy, eski ören, iğdeli, tomboşoğlu, çiftliği ve civarı arazisini teşkil eder. 25 x 10 = 250 K. M. M.2 yer kaplar. Kızılırmağın şark ve garbinde bulunmaktadır. Gittikçe Kızılırmaktan şarkı cenubiye doğru uzaklaşır. Toprağı killi kumlu ve derindedir. Münbittir.

Kuyumcu ovası :

Hamamözü mıntakasından Kızılırmağa doğru uzar. 15 x = 75 K. M. M. 2. sahayı kaplar. Toprağı killi kumludur.

Sonu var

Şerefeddin Mukbil Bey

ve

Mescidi ile bir yazma kuranı

Neşet Köseoğlu

- 1 - قال النبي عليه السلام من بنا
- 2 - بنا هذا المسجد المبارك لاجل الدار الآخرة
- 3 - افتخار الكبرى الحاج مقبل بن عبد الله تقبل الله تعالى خيراته في أيام دواته السلطان الاعظم السلطان محمد خلد الله ملكه سنة خمس وخمسين وثمانمائة

Bu üç satırlık yazının bulunduğu taşın eb'adı şudur :

Taşın uzunluğu :	0.86
Genişliği (yarım kutru)	0.58
Birinci satırın uzunluğu :	0.60
İkinci » »	0.74
Üçüncü » »	0.74
Satırların genişliği	0.15 santimdir.

Osmancık mahalleleri arasında (Mukbil ağa) adlı bir mahalle vardır. Bu mescidde oradadır. Oturduğu yer ve yaptırdığı mescidin burada bulunması mahallenin bu adı almasına sebep olmuştur. Kitabedeki yazıya göre bu mescidin Fatih zamanında (855 H.) tarihinde Elhac Mukbil bin Abdullah tarafından yapıldığı anlaşılmıştır.

Üçüncü sayımızda resimler arasında görüleceği gibi yarım daire şeklinde bir mermer üzerinde iyi bir sülüs ile yazılmış olan kitabesi budur :

Bundan başka Osmancıkta Koyunbaba türbesinde bulunup Çorum kütüphanesine getirilen ve bu sayımızda bir sahifesinin fotoğrafını gördüğümüz kuranın da (Mukbil bey tarafından vakfedildiği anlaşılmaktadır.

Bu güzel yazılı ve tezhibli olan kuranın (Gaybî bin Bayazıd) adında bir hattat tarafından (837 H.) tarihinde yazıldığı ve (Şerefüddevetü veddin Zeynülhac velhameyn Hacı Mukbil bin Abdullah) tarafından (871 H.) tarihinde vakfedildiği kuranın kabında yazılı bulunan vakfiyesinden anlaşılıyor, Bu yazıların başında da şu ibare vardır:

- 1 - صاحب هذا المصحف المباركة المشرفة الاميرالكبير
- 2 - شرف الدولة والدين مقبل بك بن عبد الله
- 3 - غفر الله له ولجميع المسلمين اجمعين

Bunun altında da şu yazı vardır :

- 1 - وقع القراغ من تحرير هذه الحتم المبارك الميمونة غيبى بن بايزيد
- 2 - عفى الله عنهما في التاريخ لسنة سبع و ثمانين و ثمانمائة

(871 H.) tarihinde yazılmış ve vakfiye şeklinde olan bu vesika aşağıdadır. [1]

[1] Osmancıkta Koyunbaba türbesinde bulunan vesikalar ayrı bir tedkik halinde yine bu öütunlarda neşredilecektir.

وقف وحبس هذه الحمة الشريفة المباركة شرف الدولة والدين زين الحاج والحرمين حاجي مقبل بن عبد الله غفر الله ولجميع المسلمين والمسلمات لما تأمل وعلم ان الدنيا قرار لادار قرار نعيمها ظل زائل ومقيمها ضيفه راحل ابتغاء لمرضاة الله العظيم وهرباً من عقابه الاليم و طلباً لتوابه الكريم يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من اتى الله بقلب سليم يقبل الله منه على من نظر و قراء في مسجده و دعاه بالخبر حتى يحصل له نعيم الجنات واصلاً فيها الى على الدرجات خالداً فيها مادامت السموات حائراً للفوز والنجات آمناً من الحميم والدركات يوم تجد كل نفس ما عملت من خير محضراً وفقاً صحيحاً شرعياً وحسباً صريحاً سمعياً لا يباع ولا يوهب ولا يوهن ولا يوجر ولا يورث ولا يبدل فمن بدله بعد ماسمعه فانما اثمه على الدين يبدلونه ان الله سميع عليم وعليه لعنة الله والملائكة والناس اجمعين وذلك جرى وحرر في تاريخ سنة احدى و سبعين و ثمانمائة

Bu vesikalarda adı geçen (Mukbil bey) kimdir, bu mevzu üzerinde yaptığımız araştırmaları aşağıda yazıyoruz :

1 — Ertena torunu Ali beyin hapisten çıkıp Sivas emiri Hacı İbrahimin kölesi olup Sivas emiri olan ve Ali bey tarafından yaptığı yemine rağmen (780 H.) den evvel

öldürülen bir Hacı Mukbil vardır. [2] Tarihleri bir birine uymadığı için Osmancıkta medresesi olan Mukbil beyin bu olmasına ihtimal verilemez.

2 — Şad geldi paşanın amcası (Turhal) beyi (Doğan şah) ın iki oğlu vardı. Biri (Şerefeddin Mukbil) diğeri de (Mübarek şah) idi.[3] Bunların (760 H.) tarihlerinde yaşça küçük oldukları anlaşılıyor. Bunun (871 H.) de yaşayan (Mukbil) olması ihtimali azdır.

3 — Nihayet Çelebi Mehmed zamanında (809 H.) tarihinde Sivas hâkimi Mezid beyin harekâtının tahkikına memur edilerek gizlice Sivasa giden ümeradan (Mukbil bey vardır. [4] Bundan daha evvel Çelebi Mehmed (807 H.) de kardeşi İsa Çelebi ile yaptığı muharebede muzaffer olunca Rumeli hükümdarı olan diğer kardeşi Süleyman asker topluyarak Bursa üzerine yürüdüğü zaman harbetmeden geri çekilmesi reyin-

de bulunanlar arasında ümeradan Mukbil bey de vardı. [5]

Bu üç hadisede adı geçen Mukbeylerin aynı zat olması ihtimali vardır. Fakat Osmancıkta eseri olan (Mukbil) beyin bunlardan hangisi olduğu tesbit edilememiştir. Mes-cide aid bir vakfiye de bulunamamıştır. Yalnız mahallinde şayanı dikkat bir rivayetten bahsedilmektedir. Bu da (Mukbil) in aynı zamanda (Kutlu bey) adı ile anıldığı ve kızı Cihan hatunu Koca Mehmed paşanın zevce edindiğidir. Eğer bu rivayeti kabul edersek hem tarihler tetabuk eder, hem de mezar taşını evvelce bulup ilk sayımızda (6) izaha çalıştığımız bazı noktalar da daha ziyade tenevvür etmiş olur.

Neşredilmiş veya edilmemiş eserlerde (Mukbil) beye aid notlar yukarıya çıkarılmıştır. Yeni malûmat elde edilinceye kadar bu mevzu mübhemiyetini muhafaza edecektir.

[2] Bezmürezim — S. 124 - 134.

[3] Amasya tarihi C. 3. S. 62.

[4] " " " " " " 192.

[5] Amasya C. 3. S. 181.

[6] Koca Mehmed paşa makalesine muracaat.

Yer Adları

Neşet Köocoğlu

— Geçen sayıdan artan —

A L A C A

- 146 — Acepşar (Kürkçü)
 147 — Akpınar
 148 — Akveran
 149 — Altınta (Çöplüce)
 150 — Arapseyf
 151 — Balcıkhisar
 152 — Balpınar
 153 — Beşiktepe
 154 — Bolatcık
 155 — Bozdoğan (18)
 156 — Büyük camili
 157 — Büyük dona
 158 — Büyük hırka
 159 — Büyük keşlik
 160 — Büyük söğüt özü
 161 — Çal
 162 — Çatak
 163 — Çatalbaş
 164 — Çelebibağı (Kötü köy)
 165 — Çikhasan
 166 — Çomar
 167 — Çopraşık

[18] Anadolu Türk aşiretleri adındaki eserde malûmat vardır. (S. 26, 149, 208, 214.)

- 168 — Çöplü
 169 — Dedepınar
 170 — Değirmendere
 171 — Değirmenönü (Çırcır)
 172 — Dereyazıcı
 173 — Dölderesi
 174 — Eskiyapar
 175 — Evci
 176 — Fakılar
 177 — Gazipaşa
 178 — Gerdekkaya
 179 — Gökveren
 180 — Harhar
 181 — Haydar
 182 — Hışır
 183 — İbrahim koyunlu
 184 — İbrahimoğlan Alamaslı
 185 — İmat
 186 — İmat hüyüğü
 187 — İsahacı
 188 — İsmailli
 189 — Kalecikkaya
 190 — Kalehisar
 191 — Kalinkaya
 192 — Kapaklı
 193 — Karakaya

- 194 — Karamahmut
 195 — Karatoltepe
 196 — Karçın
 197 — Karanıkara
 198 — Karabüget
 199 — Killik
 200 — Kıcık
 201 — Kıcılı
 202 — Kılavuz
 203 — Kızılhamza
 204 — Kızıllı
 205 — Kızkaraca
 206 — Kızılyar
 207 — Koçhisar
 208 — Kuyluş
 209 — Koyunoğlu
 210 — Kuyumcuveran
 211 — Kuzkışla (Kabil)
 212 — Küçükdomu
 213 — Küçükhırka
 214 — Küçükkeşlik
 215 — Küçük söğütözü
 216 — Küçükyenice
 217 — Külâh
 218 — Küre
 219 — Mahmudiye
 220 — Manışar
 221 — Mazıbaşı
 222 — Miyanesultan
 223 — Narlı
 224 — Örülükaya
 225 — Perçem (Meydan)
 226 — Sancı
 227 — Sarı Süleyman

- 228 — Seyidnizam
 229 — Sincan
 230 — Soğucuk
 231 — Sultanköy
 232 — Tahıabat (Kırklar)
 233 — Tutaş
 234 — Tutluca
 235 — Veled
 236 — Yatankavak
 237 — Yeniavunmuş
 238 — Yeniköy (Yenice)

İ S K İ L İ P

- 239 — Ağcasu
 240 — Ahlatcık (Göl)
 241 — Avhatyakası
 242 — Akdam (Karakeçi)
 243 — Akkaya (Çatak)
 244 — Akpınar (Onaçahmet)
 245 — Almalı
 246 — Asarcık (Kozveren)
 247 — Asarçay
 248 — Aşağı örenseki
 249 — Aşağışeyhler (Kuzören)
 250 — Başmakçı
 251 — Beyoğlan
 252 — Çatkara
 253 — Çavuşoğlu (Soytarı)
 254 — Çayköy
 255 — Çepni (Sipahi)
 256 — Çomu
 257 — Çukur
 258 — Dağkıyısı
 259 — Derinöz
 260 — Dorukseki

- 261 — Doğangir
 262 — Eskiköy (Akkil)
 263 — Eskiören (Dere köy)
 (Ferhalı)
 264 — Evlik (Dereseği)
 265 — Güneyaliç
 266 — Hacıbayram
 267 — Hacıbey
 268 — Hacı Halil
 269 — Halı (Alibeyli - Se-
 müşler)
 270 — Harun
 271 — İbik
 272 — İkkise (Yalın kise-
 Kelleli)
 273 — İki pınar (Kargin)
 274 — Kara ağaç
 275 — Karaburun
 276 — Karaçukur (Kenger-
 Ahlay)
 277 — Karaveran
 278 — Karmış
 279 — Kavak (Kargin - Ka-
 ragöz)
 280 — Kaya ağzı
 281 — Kayı
 282 — Kertme (Babaoğlu)
 283 — Kılıçdere (Kaynarca-
 Kılıçdere)
 284 — Kızılcapelit
 285 — Kurusaray
 286 — Kuzköy
 287 — Kuzluk (Kızılcaıyır)
 288 — Koşçağız (Yalak)
- 289 — Musular (Konuşağı)
 290 — Örübağ
 291 — Saraycık
 292 — Sarıkavak (Kuzahlat)
 293 — Seki (Soldere)
 294 — Seyidçayı (Aliç)
 295 — Soğucak
 296 — Sorgun [19]
 297 — Şaphana
 298 — Şeyh (Karaşar)
 299 — Şehirayı (Karlık)
 300 — Şehirkuruçay
 301 — Tepeköy (Yolaltı)
 302 — Yalakçayı (Hasan-
 deyin)
 303 — Yanoğlan
 304 — Yavukurtluözü
 305 — Yaylacıkseki
 306 — Yenice
 307 — Yerli (Soğılân)
 308 — Yukarı veranseki
 309 — Alagöz
 310 — Ağzıbüyük
 211 — Ahacık
 312 — Akseki
 313 — Barak
 314 — Bayanpınar
 315 — Bayan
 316 — Beyveran (Beydili)
 317 — Çerkeş
 318 — Danabaş
- [19] (III) de Bozok sancağında bir kaza adı idi. (A. T. A. S. 121) aynı zamanda Türk aşiretlerinden birinin adıdır.

- 319 — Demirciler (Ayvaca)
 320 — Derekutuğun
 321 — Emirhalil
 322 — Emirşah (Karakaya)
 323 — Eski Alibey
 324 — Evcı (Müstecep)
 325 — İleği (Horozoğlu)
 326 — İshaklı
 327 — Kalınpelit (Sülüklü)
 328 — Karadibek
 329 — Karaömer
 330 — Köpüklü
 331 — Kunduzlu
 332 — Kuşu (Şeyhler)
 333 — Lapa
 334 — Meva
 335 — Ovacık
 336 — Pancarlıklar (Aşağı -
 Yukarı)
 337 — Reşadiye
 338 — Saray
 339 — Satıyüzü
 340 — Sivas kuruçay
 341 — Taytak (Karaceceli)
 342 — Tepebayat
 343 — Tepekutugun
 344 — Toyhana
 345 — Yatukco
 346 — Zeyveli (Kuruçay)
 347 — Kızilveran
 348 — Anbarcı (Yeniyapan)
 349 — Belkavak (Boztepe)
 350 — Cender (Torunlar)
 351 — Eskiçeltak
- 352 — Kalenderoğlu
 353 — Karahacı (asayış - re-
 suloğlu yenice)
 354 — Karakısıık
 355 — Karavdar
 356 — Kırköy
 357 — Kızağlı
 358 — Kızılın (İğdeli)
 359 — Mehmetali çiftliği
 360 — Sağpazar
 361 — Tutpınar (Köpeç)
 362 — Üçdam
 363 — Yarımca (Karakısıık)
- Mecidözü**
- 364 — Ahmediye (kaymakçı)
 365 — Akçakoyun
 366 — Alancık
 367 — Alveran
 368 — Araphacı
 369 — Avkat
 370 — Ayvalı
 371 — Badan
 372 — Bayındır [20]
 373 — Bebük
 374 — Bekişler
 375 — Babacık
 376 — Boyacı
 377 — Bünyani osman (Sö-
 gütönü - Yağma)
 378 — Büyükdüvenci
- [20] Bu da Oğuz boylarından biri-
 nin adıdır. (1101) de Çiğdemli Türk-
 menleline tabi idi. (A. T. A. S. 77, 84.)

- 379 — Celâli (Şeyholu)
 380 — Çağna
 381 — Çayan
 382 — Çayköy
 383 — Çıkrık
 384 — Çitli
 385 — Dağsaray
 386 — Değirmenderesi
 387 — Devletoğlu
 388 — Doğla
 389 — Elvançelesi
 390 — Emirbağı
 391 — Eskice
 392 — Fakiahmed
 393 — Farzand
 394 — Fiğani
 395 — Geykoca
 396 — Gökçebel
 397 — Güney
 398 — Hıdırdede
 399 — Hisarkavak
 400 — Horku
 401 — İbek
 402 — Kalaycık
 403 — Karacaveran
 404 — Karacuma
 405 — Karasar
 406 — Kargı
 407 — Kavaklıkışla
 408 — Kayı
 409 — Kertin (Kertme)
 410 — Kışlacık
 411 — Kışladeresi
 412 — Kızılca
 413 — Konaç
 414 — Koyunağılı (Koyun-
 oğlu)
 415 — Kozveran
 416 — Körücek muhaciri
 417 — Köseyyup
 418 — Kutlak
 419 — Kuşsaray
 420 — Kuyulukışla
 421 — Küçük düvenci
 422 — Mecidiye (Kuyucak)
 423 — Mullacop
 424 — Virancık (Örencik)
 425 — Palabıyık
 426 — Pınarbaşı
 427 — Sarıhasan
 428 — Sırçalı
 429 — Sorkoğlu
 430 — Sülüklü
 431 — Şemi
 432 — Tanrıvermiş
 433 — Terken
 434 — Üçköy
 435 — Vakıflar
 436 — Yedigöz
 437 — Zennun
 438 — Körücekyevli
 439 — Cemilbey (Çorak)
 440 — Ahmedoğlu
 441 — Akpınar
 442 — Balıyakupağa
 443 — Bekiroğlu
 444 — Çobandivanı
 Souu var

Çorum havadisleri :

Çorum Halkevinin Bir aylık çalışması

Halkevimiz bu ay içerisinde hakikaten ferahlık verici çalışmalarda bulunmuştur.

Programlı, metotlu bu çalışmalarını aşağıya sıralıyoruz :

1 — Köy gezileri

Köycülük şubesi içinde bulunduğumuz yılın ikinci altı aylık devresi için yaptığı program mucibince, Çorum kazası köylerini dört mntakaya ayırarak bu mntakalar dahilinde gezisine başlamış, hafta tatilinin birinde (Hamamözü) mntakasına, diğerinde (Ovacık) mntakasına olmak üzere iki gezide bulunmuştur.

Bu gezilerde, Şube komite üyeleri beraberlerine aldığı doktor ve baytar ile şimal hamamözü mntakasında; Yukarı Karapınar, Orta Karapınar, Aşağı Karapınar, Çamlıca, Mescidli, Büyük Lâçin, Kırdilim köylerini, cenup Ovacık

mntakasında; Alpağut, Divan-kebir, Ovacık, Çakır, Domu, Pamucak ve Babaoğul köyleri olmak üzere on üç köyü dolaşmış ve bu köylerde köylülerimizin sıhhi, ziraai ve ictimai durumları üzerinde incelemelerde bulunarak yüzlerce kadın, erkek ve çocuk hastalarını muayene ettirerek sıtmalılara kinin ve bol eczaları muhtevi olan ecza çantasından ilâçlar verdiği gibi tedavisi hasta hanede yapılmak iktiza edenleri Vilâyet Hastahanesine yatırılmalarına delâlette bulunmuş ve doktorun verdiği reçetelerin bedelini de evden vermek suretile köylü kardeşlerimizin sıhhi durumlarıyla olan candan alâkalarını göstermiştir.

Baytar tarafından da bütün köy hayvanatı üzerinde tedkikatta bulunmuş ve rastlanan hastalıkların önlenmesi için gereken

tedbirlerin alınmasına tevessül olunmuştur.

Bu gezilerde. bütün köylülerimizle toplantılar yapılmış, Cumhuriyet hükümetimizin köylülerimizin kalkınmasına verdiği büyük alâkanın şumul ve ehemmiyeti ve devlet bünyei içtimaiyesinde en büyük varlığın köylülerimiz olduğu ve Cumhuriyet idaresinin feyizli idaresi altında yürütülecek yollar ve ülkümüzün ana hatları kendilerine anlatılmıştır.

Bu arada köy çocuklarına levazımı dersiyeye dağıtılmış ve şehit ana ve babalarla da koauşmada bulunularak İstiklâl harbinde canlarını veren yavrularının kendi varlıklarını feda etmekle bu millete hakikî varlığı temin ettikleri ve kendi namlarının bu milletin kalbinde daima yaşayacağı söylenilerek hatırları hoş edilmiştir.

Hamamözü mıntakasına yapılan gezide, yol uğrağı olmak dolayısıyla Amasyanın Gümüşhacıköy kasabasına da uğranılmış ve orada yapılan iki saatlik bir dinlenmede komşu kazanın Parti ve Halkevi mensuplarıyla görüşmede bulunulmuş ve gezi heyetin beraberinde bulunan onüç kişilik Bando takımı belediye bahçesinde

muhtelif parçalar çalarak halkın çok samimi bir hava içinde eğlenmeleri temin edilmiştir. Bütün köy gezilerinde bando takımı millî havalar çalarak köy delikanlılarına yaptırdığı millî oyunlarla gençlerimizin millî oyunlarımıza rağbet ve alâkalarının artmasına yol açmıştır. Bütün gezilerde köylülerimizle olan candan kaynaşmayı tesbit eden fotoğraflar alınmıştır. [*]

Spor faaliyeti :

2 — Bu ay içerisinde futbol kulupleri arasında iki defa gösteri maçı yapılmıştır. Memleketin sporcu gençleri arasında her gün Halkevimizde yapılan neşeli toplantılar, Cumhuriyet alanındaki eğzersizler, gençlikten beklediğimiz programlı şuurlu hamlelerin canlı misallerini müşahede ile bizleri sevindirmiştir.

Diğer taraftan, spor bölge başkanlığının; büyük ilgi ve yüksek düşünce ile tarihi Türk kuvvet ve gücünün asrın icablarına göre tekâmülü için vilâyet dahilinde merkeze davet ettiği yedi pehlevana her akşam ev salonunda merkezin gönderdiği antrenör bay Kemal Türel tarafından güreş ve spor talimleri yaptırılmaktadır.

[*] İşbu fotoğraflardan bir kısmı gelecek sayımızda neşredilecektir.

Bölgenin güreş talimi için yaptırdığı fennî güreş minderi ve pehlivanlar için celp ettirdiği modern mayolar halkımızın nazarını büyüklerimizin spora verdiği büyük alâka ve maddî fedakârlıklar üzerine çekmiştir.

3 — Gösterit şubeşi :

Bu şubemiz, programlı çalışmalar ile çok iyi hazırladığı Tırtıllar piyesini Halkevi sinemasında bedava olarak halka göstermiş, bütün sinemayı dolduran bine yakın halk tabakasının takdirini kazanmıştır. Umumî arzu üzerine bu piyes bir hafta sonra tekrarlanmıştır.

Gösteriler arasında ar şubesinin hazırladığı ve kendi yetiştirdiği talebelerile yaptığı müzik çok beğenilmiştir. Program :

1 — Erginlik marşı, 2 — Tromeri, 3 — Serenat 4 — İtiraz, 5 — Barkarol, 6 — Sontaloçya, 7 — Gece, 8 — Çoban. (Sololar)

1 — Riçoletto, 2 — Üngaris, 3 — Şehnaz lenga, 4 — Arzi 5 — Uşaklı kız (korolar) gibi ağır parçaları muhtevi olmasına rağmen gençlerimiz vazifelerinde iyi başarılar göstermişlerdir. Bundan başka halk terbiyesi üzerinde büyük tesirleri olan sinema işi de

bu ay içerisinde yolunda gitmiş, ve bu ay içinde (Bir doktorun vasiyetnamesi), (Allahın Bahçeleri), (Atlantik), (Monto Kırsto) adlı filimler gösterilmiştir.

4 — Umumî ve hususî toplanlar :

Bu ay Halkevimiz salonu her gün denilebilecek umumî toplantılara sahne olmuştur. Hususî idare tarafından bütün köy kâtipleri merkeze davet edilerek iki gün toplantı yapılmış ve bu toplantıda Cumhuriyet hükümetinin köy kalkınması yönünden aldığı idarî tedbirlerin tatbik yolları üzerinde ve vazifeleri hakkında kendilerine talimat verilmiştir.

5 — 8/7/938 tarihinde Çocuk esirgeme kurumu Çorum şubesi kongre halinde fahrî Başkanını vali ve Cümhûriyet Halk Partisi Başkanı Bay Süreyya Yurdakulun reisliği altında bir toplantı yapmış ve bu toplantı esnasında kurumun idarî ve hesap işlerini teftiş için gelen bay Neşet Bora tarafından Çocuk esirgeme kurumunun yüksek vazifesi ve medenî milletlerde çocuk terbiye ve korunmasına verilen büyük ehemmiyet hakkında ilmî bir

konferans verilmiş ve işbu toplantı esnasında şube heyeti merkezîyesi ile idare heyeti seçimi yapılmıştır.

6 — Her sene mutat askeri maneralara iştirâk etmek üzere bir müddeti müvakkate için Çorumdan ayrılmış olan garnizonda bulunan kıtaati askeriyeye parlak bir teşyi merasimi hazırlanmış ve bunun için yapılan program mucibince kasabanın bütün halkı kasabanın kenarındaki Belediye parkına toplanmış ve önde Halkevi bandosu olduğu halde gelen kahraman kıtaatımız zabitan ve efradının toplantı yerine gelişi halkın büyük orduya olan çok candan sevgi ve güveninin izharına delâlet eden büyük gösterilere vesile olmuştur. Belediye meclisinin en yaşlı üyesinden Sabit Bekay tarafından Türk ordusunun kudret ve cihanşümül yüksek meziyetleri hakkında bir söylevde bulunulmuş ve halkımızın orduya karşı olan minnet ve şükranı arzedilmiştir.

Kıt'a kumandanına Halkevîliler ve

halk tarafından büketler takdim edilmiş ve büyük neşe ve sevgi içinde askerlerimiz uğurlanmıştır.

7 — Gösterid ve Ar şubemizin elemanlarının hemen her gün gece ve gündüz sıkı bir çalışma ile hazırladıkları piyesi ve müzik konserini temsil etmek üzere elli kişilik bir heyet halinde İskilibe gidilmiştir.

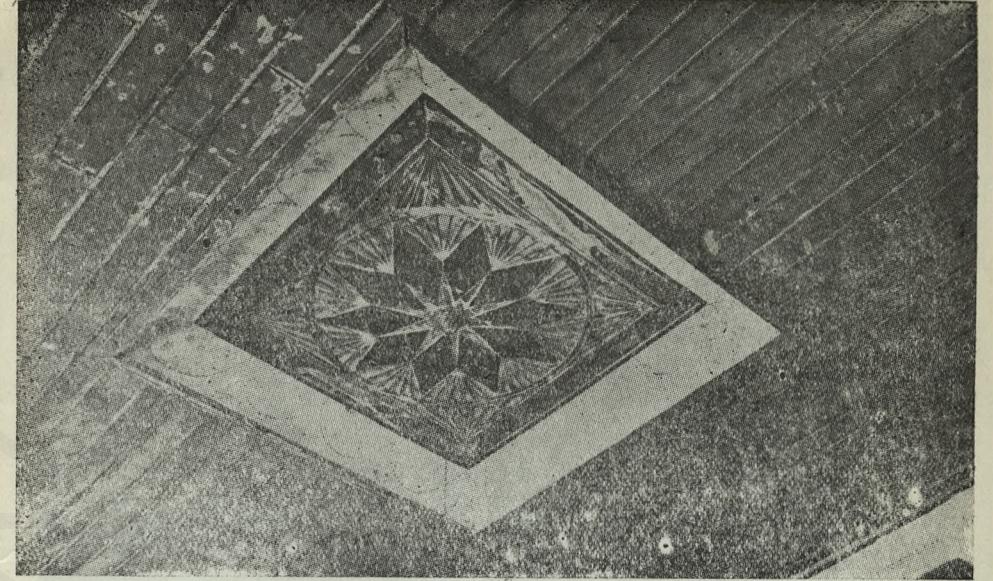
Başta vali ve Halkevi Başkanı olduğu halde giden evlileri İskilipliler kasaba haricinde müsafirlerini heyecanla karşılamışlar ve akşam üzeri 80 kişilik bir ziyafet vermişlerdir.

İskilip Halkevi salonunda kadınli erkekli bin kişilik bir kalabalık huzurunda temsil yapılmış ve konser gibi oldukça ağır parçaları havi program büyük bir başarı ile yapılmış ve gençlerimiz çok heyecanlı gösterilerle alkışlanmışlardır.

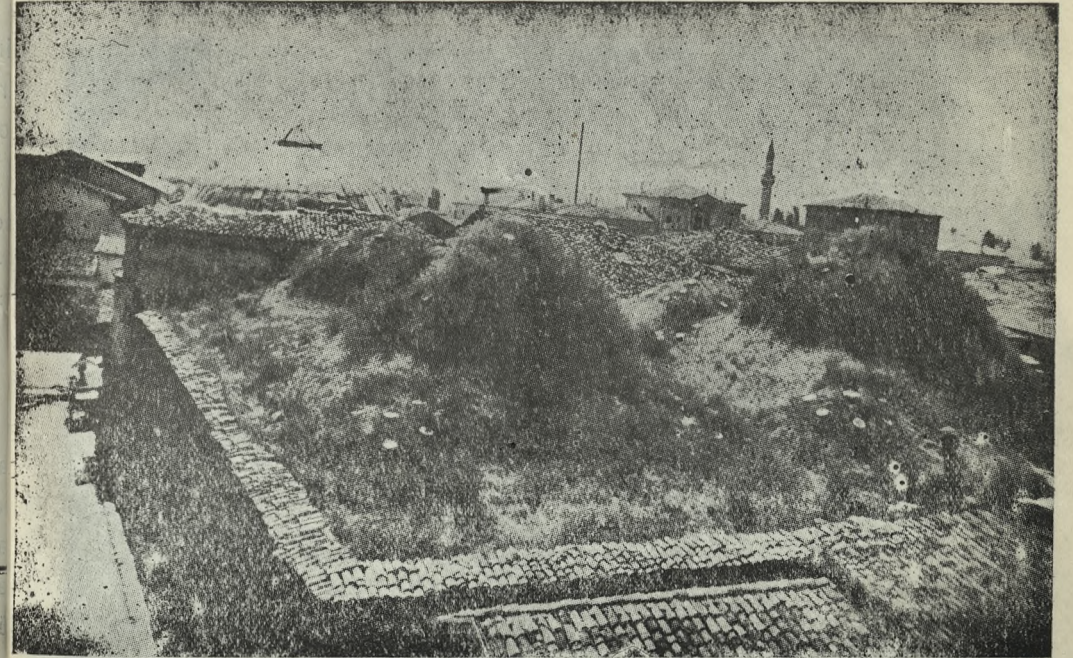
Geceyi İskilipte geçiren gençlerimiz ertesi günü kasaba dahilinde bir gezinti yapmışlar, akşama yakın Çoruma avdet etmişlerdir.

MESUL MÜDÜR : Eczacı Bedri Bilginer.

Çorumun Tarihi Belgelerinden :

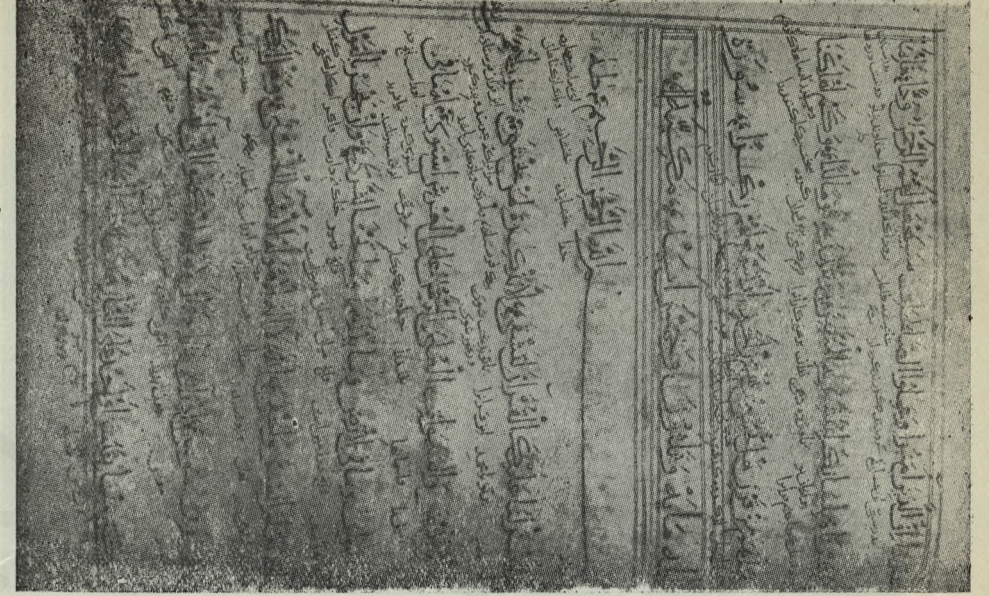

Çorum'da Muzaffer paşa canii tavanı nakışı

Üçüncü sayıda Tarihi belgeler kısmında kendisinden bahsedilen Çorumda Yenihamam diye anılan Ali paşa hamamının kuşbakışı bir görünüşü

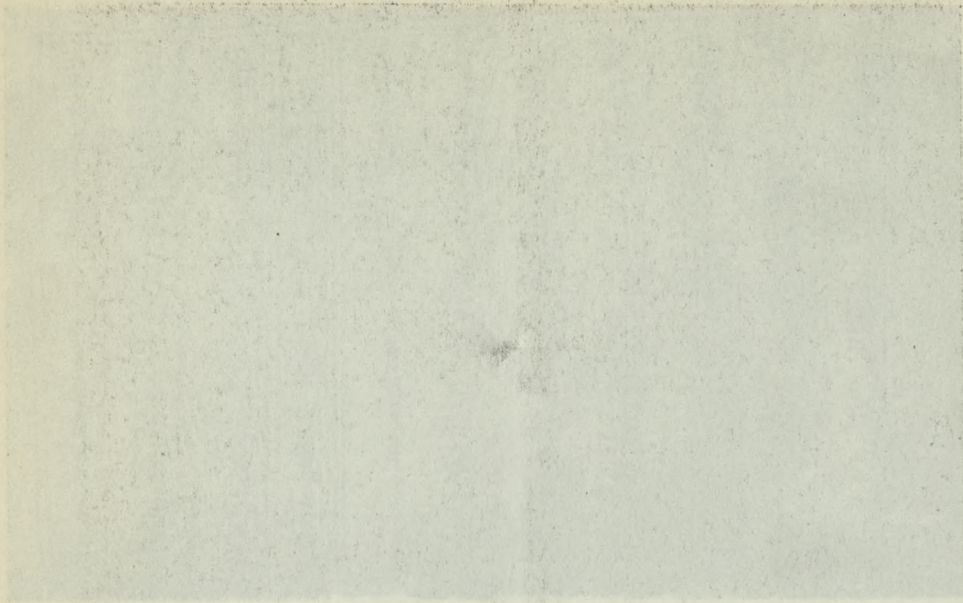
Çorumun Tarihi Belgelerinden :

Çorumun camii kebirinde bulunan ve Bay Hamit Zübeyr kuşey işaretile Evkaf Umum Müdürlüğüne kaldırılan yazma bir kur'anın orta sahifesinden bir parça

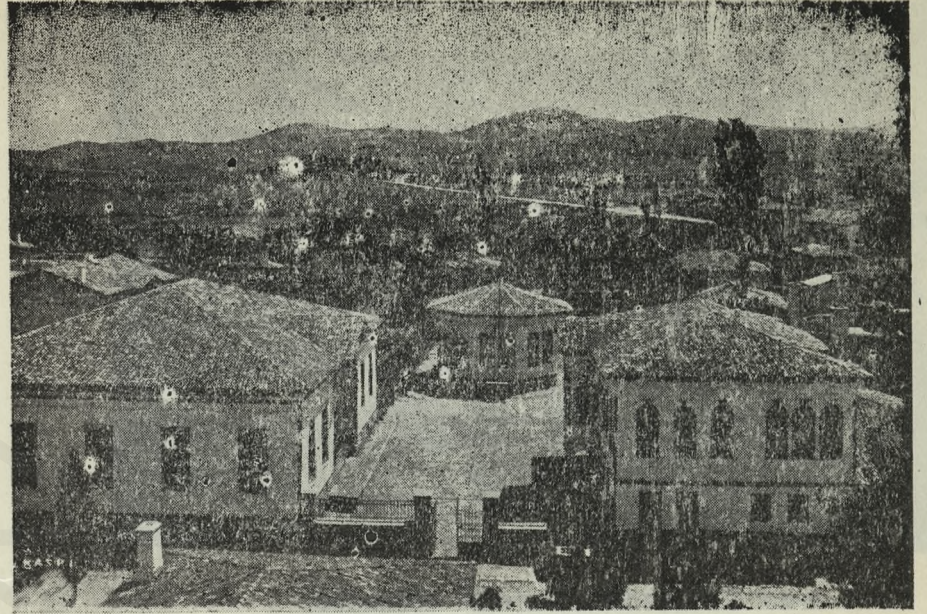
Aynı kitabın nihayet sahifesi (tefsirler acemcedir)

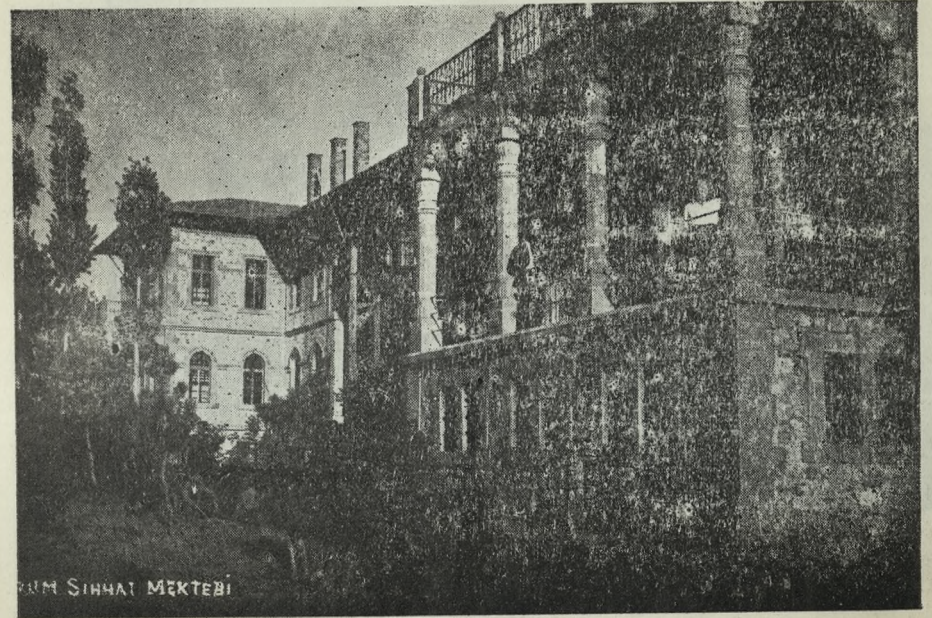
Çorumun emili kebirinde bulunan ve Bay Hamit Zübeyr Küşeyr tarafından
Evkaf Umum Müdürlüğüne kalmış olan yazma bir kur'anın
orta sahifesinden bir parça

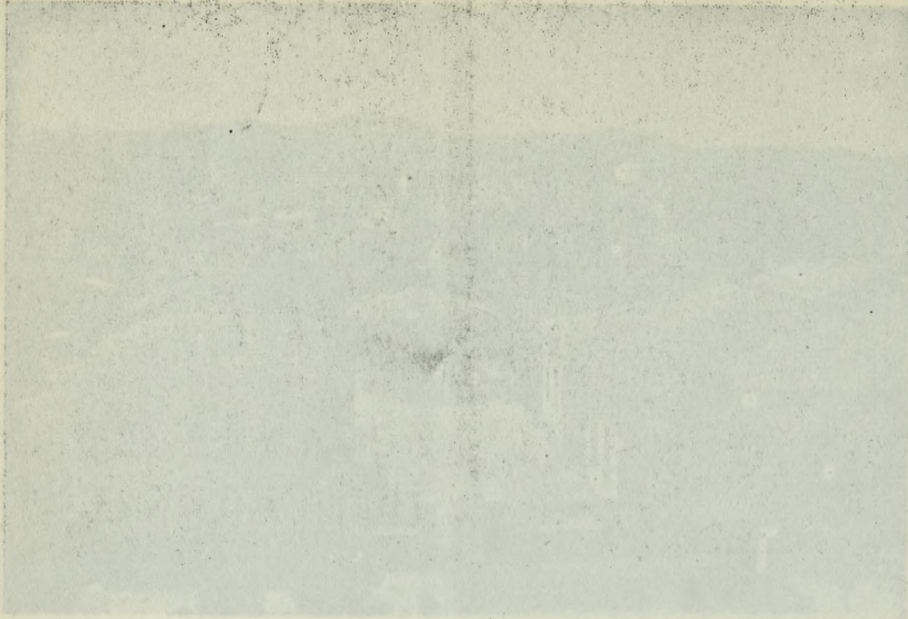
Aynı kitabın nihayet sahifesi (tevhid ve tasvev)

Çorumun ilk hastahanesi
— Bu gün Albayrak okuludur —

Sihhat işyarları okulu

Memleket Hastahanesi

Doğum ve Çocuk Bakımevi

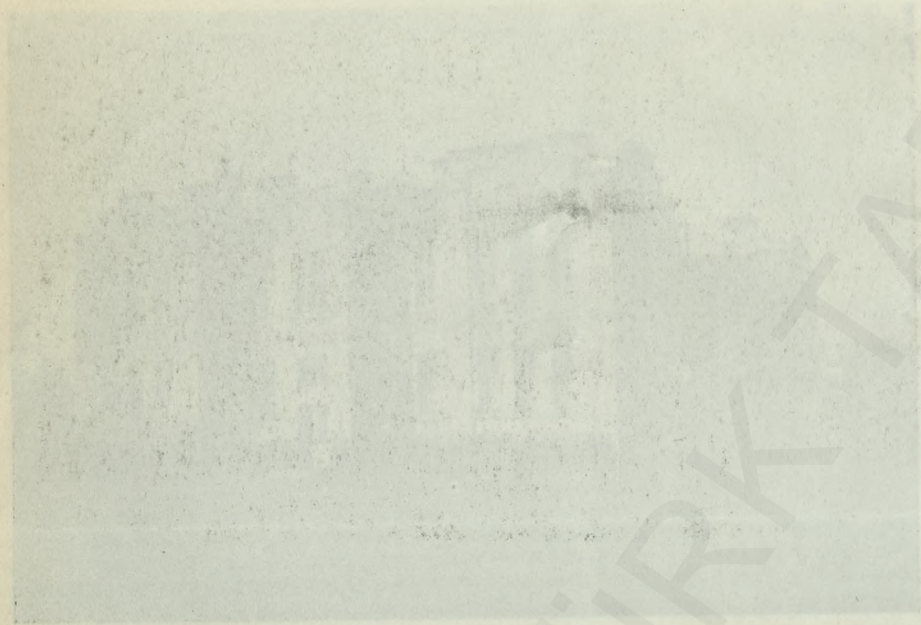
Memleket Hastahanesinden bir kısım

Doğum ve Çocuk Bakımevi

Memleket Hastahanesinden bir kısım

Doğum ve Çocuk Bakımevi

Çorum Memleket Hastahanesi grup halinde

Çorum Memleket Hastahanesi cerrahî pavyonu

ÇORUMLU

Çorum Halkevi Dil, Tarih ve
Edebiyat komitesi çıkarır

Yıl: 1

15 Ağustos 938

Sayı: 5

İÇİNDEKİLER

	Sahife
1 — İnkilâp vazifeleri	145
2 — Onuncu asırda Çorum	147
3 — Çorumun Çocuk oyunlarından To	150
4 — Osmancıkta üç kitabe	154
5 — Deli Boran	158
6 — İklim hususiyetleri	160
7 — Çorumlu Maniler	168
8 — Çorumun (Hürünü) Türküsü	163
9 — » (Hürünü) oyunu	164
10 — » (Haydi comban) Türküsü	166
11 — Bir aylık Halkevi çalışması	173
12 — Bir Düzeltme	176
13 — Vesikalar :	
I. Elden derlenen (765- H) Tarihli (Çöplü Bey) Vakfiyesi ve bu sülâleye ait diğer vesikalar	
II. Mühimme defterlerinden çıkarılan Çoruma ait (966-982) tarihli vesikalar.	